

Förslag till »stopplag« kritiseras

Socialdepartementets förslag till ny så kallad stopplag får skarp kritik från en rad remissinstanser. Läkarförbundet, Vårdförbundet, Statskontoret och Konkurrensverket är några av dessa.

II En proposition om en ny så kallad stopplag som begränsar utrymmet för privata intressen i vården väntas i höst. Den ska bygga på den överenskommelse regeringen gjorde med samarbetspartierna v och mp i våras. Två delförslag beskrivs i en promemoria som Socialdepartementet skickade på remiss i juni. I den föreslås dels ett förbud för landstingen att överlämna driften av sjukhus till privata entreprenörer som har ett vinstskapande syfte, dels ett krav på att minst ett sjukhus i varje landsting stannar i landstingets regi.

Remisstiden löpte ut i veckan och förslaget har stött på kraftigt motstånd.

Läkarförbundet avvisar förslaget som man anser konserverar »en redan idag otidsenlig organisation av svensk sjukhusvård« och »förhindrar ett rationellt utnyttjande av de begränsade resurserna till sjukvården«. I stället bör samhället stimulera en mångfald av producer och tillvarata »den utvecklingspotential som ligger i ökad konkurrens«.

– Det saknas bevis för att alternativ vårdproduktion skulle motverka en solidariskt finansierad vård. Utredningens slutsatser vilar på en obefogad rädsla för att lämna det gamla och invanda, kommenterar Läkarförbundets ordförande Eva Nilsson Bågenholm.

För snävt resonemang

Även Vårdförbundet säger nej. Ordförande Eva Fernvall:

– Vi avvisar den helt och hållet. Vi tycker inte att man ska utgå från husen utan från verksamheten. Och vi tycker att resonemanget är alldeles för snävt. All verksamhet ska ledas effektivt med god kvalitet och hushållning oavsett huvudman.

Högspecialiserad vård och viss specialiserad akut vård, till exempel neurokirurgi, bör dock stanna i offentlig regi, enligt Vårdförbundet.

Konkurrensverket avstyrker. Enligt verket leder förslaget till kraftigt för-

sämrade förutsättningar för en fungerande konkurrens då landstinget upphandlar vårdtjänster, med risk för högre vårdkostnader och sämre vårdkvalitet.

Att minska alternativen för landstingen i en tid då sjukvården kommer att få ökade effektivitetskrav kan medföra samhällsekonomiska kostnader, menar Konkurrensverket.

SBU eftersträvar mångfald

Även Statskontoret avstyrker förslaget. Det är landstingen som bäst kan bedöma risker och problem vid överlämnande till entreprenör. Att helt förbjuda vinstsyfte kan leda till att sjukvårdens utveckling går miste om idéer och erfarenheter som nya vårdgivare kan bidra med, anser Statskontoret.

Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, skriver bland annat: »SBU konstaterar att promemorian är resultatet av politiska diskussioner i en kontroversiell fråga, där det vetenskapliga underlaget är starkt begränsat.« Snarare finns det, enligt SBU, skäl att eftersträva ökad mångfald.

Primärvården undantas från stopplagsregleringen. SBU finner detta »ologiskt«, bland annat eftersom gränsen mellan sjukhusvård och primärvård ständigt förskjuts.

Även Landstingsförbundet är kritiskt till promemorians sätt att dela upp sjukvården i sjukhusvård och primärvård.

– Det är för enkelt, säger Paul Håkansson (s), ordförande i Landstingsförbundets hälso- och sjukvårdsberedning.

Han tar dagkirurgi och närsjukvård som exempel på vård som inte passar in i den uppdelningen.

Reglering av blandfinansiering

Landstingsförbundet, som fått respit till den 3 september, kommer inte i sitt remissvar att ta ställning till varje enskilt förslag eller värdera innehållet i över-

FOTO: ALEXANDER RIJAS

Capio AB, som driver S:t Görans sjukhus i Stockholm och Lundby sjukhus i Göteborg, kallar promemorian för en osaklig, ideologiskt färgad skrivbordsprodukt, som riskerar att fördyra och försämra verksamheten vid de två sjukhusen. Enligt Socialdepartementet är det dock oklart om en lagändring skulle få konsekvenser för sjukhus som redan överlåtits på annan ägare.

enskommelsen, enligt Paul Håkansson.

En reglering om vinstutdelning bör inte stanna vid sjukhusvården, anser Landstingsförbundet enligt Håkansson.

Apropå förslaget att minst ett sjukhus i varje landsting ska drivas av landstinget anser LF att Hälso- och sjukvårdslagen istället bör innehålla en reglering som ålägger landstingen ett långsiktigt uppdrag att tillhandahålla sjukvård i offentlig regi.

– Och vi vill se en reglering av blandfinansiering som omfattar ALL sjukvård, men vi tar inte ställning till hur den regleringen ska se ut. Vi har inte haft ambitionen att skapa politisk enighet, säger Paul Håkansson.

Landstinget i Norrbotten positivt

Bland landstingen är Norrbottens läns landsting positivt, medan Stockholms läns landsting skulle föredra en mindre långtgående stopplag och uppmanar regeringen att snabbt skapa en särskild reglering av upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster.

Vårens politiska överenskommelse innehåller ytterligare några punkter som inte tagits med i remissen, men som däremot väntas ingå i propositionen. För det första, ett förbud mot blandad finansiering, det vill säga att en entreprenör som övertar driften av ett offentligt sjukhus inte samtidigt får ta emot patienter med privat finansiering. För det andra, ett förbud för landstingen att lägga ut driften av ett regionsjukhus eller en regionklinik på entreprenad.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se